

15. 11. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zastropování cen energií

Vláda dne 5. 10. 2022 schválila nařízení o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci, k čemuž byla zmocněna novelou energetického zákona[1]. Návrh nařízení byl předložen ministerstvem průmyslu a obchodu, a to v reakci na nastalou mimořádnou situaci na trhu s elektřinou a plynem a souvisejícím zvyšováním cen.

V souvislosti s přijetím zastropování cen energií vláda zároveň zrušila tzv. úsporný tarif, tedy původně plánovaný příspěvek na elektřinu, plyn a teplo pro rok 2023, který byl nahrazen právě zastropováním cen energií, jakožto podporou s vyšší finanční alokací. Celková výše finanční pomoci by mohla dle odhadů ministerstva financí dosáhnout až 130 miliard Kč.

V tomto článku Vám přiblížíme základní parametry a dopady vládního nařízení, tj. zejména koho se zastropování cen týká, v jakém rozsahu a za jakých podmínek.

Dotčené subjekty

Mezi subjekty, kterých se zastropování cen energií (tedy jak elektřiny, tak plynu) týká v plném rozsahu, patří poskytovatelé veřejných služeb jako jsou vládní instituce, obce, školy a poskytovatelé zdravotních či sociálních služeb. Kromě těchto institucí se zastropování vztahuje také na domácnosti a firmy, a to v rozsahu a za podmínek uvedených níže.

Z hlediska stanovení cen energií je nařízením rozlišováno, zda jsou subjekty připojeny na nízké, vysoké nebo velmi vysoké napětí. Na zastropování v plném rozsahu mají nárok všichni odběratelé, kteří jsou připojeni na nízké napětí, což jsou především veškeré běžné domácnosti a někteří podnikatelé.

Firmy připojené na vysoké nebo velmi vysoké napětí mají nárok na zastropování ceny elektřiny pouze v případě, že splňují podmínky zařazení do kategorie malých a středních podniků (jedná se o podniky, které zaměstnávají méně než 250 osob a jejichž roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR). U malých a středních podniků se bude zastropování vztahovat na 80 % nejvyšší měsíční hodnoty spotřeby energie

v odběrném místě za posledních 5 let^[2]. Porovnávané období je určeno od 1. 9. 2017 do 31. 8. 2022, případně se může jednat o období kratší, pokud nejsou u operátora trhu evidované skutečné hodnoty odběrů elektřiny za celé toto období.

Toto opatření může podniky motivovat k úspornému chování, protože v případě spotřeby menšího množství energie oproti posledním pěti letům mohou dosáhnout i toho, že se zastropování cen bude vztahovat na veškerou jejich spotřebu.

Stanovení cen plynu se v plném rozsahu týká všech domácností a dalších maloodběratelů plynu s ročním odběrem plynu do limitu 630 MWh. Dále se bude zastropování cen plynu týkat také malých a středních podniků s ročním odběrem od 630 MWh do 4 200 MWh. V tomto případě se opět bude jednat o zastropování ceny až do výše 80 % jejich nejvyšší měsíční hodnoty spotřeby v odběrném místě za posledních pět let.

Zastropování cen plynu se dle nařízení vlády vztahuje také na všechny subjekty v případě plynu pro výrobu tepla, tedy zejména plynu využívaného v domovních kotelnách a plynových teplárnách, a to bez ohledu na objem jeho odběru.

Stanovené ceny energií

Výše uvedené subjekty mají dle nařízení vlády stanovenou maximální cenu elektrické energie ve výši 5.000,- Kč/MWh. Stálý měsíční poplatek za dodávku elektřiny je stanoven v maximální výši 130 Kč/odběrné místo za měsíc (jedná se o poplatek za odběrné místo bez ohledu na spotřebu).

V případě plynu je cenový strop stanoven ve výši 2.500,- Kč/MWh. Stálý měsíční poplatek za dodávku plynu je stanoven maximálně na 130 Kč/odběrné místo za měsíc, bez ohledu na spotřebu.

Ceny stanovené nařízením jsou bez DPH a daně z elektřiny nebo plynu, a nezahrnují cenu související služby v elektroenergetice nebo plynárenství. Cena související služby v elektroenergetice se skládá z poplatků za rezervovaný příkon, za obnovitelné zdroje, za systémové služby společnosti ČEPS, a.s., která provozuje celostátní přenosovou soustavu, a z poplatku operátorovi trhu. Do ceny související služby v plynárenství spadá poplatek za distribuci plynu a poplatek operátorovi trhu.

Doba trvání a výhled do budoucna

Nařízením stanovené ceny elektřiny a plynu se uplatní pro dodávky elektřiny nebo plynu uskutečňované po celý příští rok, tedy v období od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023. Zároveň bude v případě potřeby možné období stanovené nařízením dále prodloužit.

V zálohách na energie by se zastropování cen však mělo promítnout již od listopadu 2022, protože dodavatelé budou povinni do 30 dnů od vyhlášení cenového stropu automaticky upravit zákazníkům zálohy a následně jim zaslat upravený rozpis záloh. Z toho vyplývá, že zastropování začne platit automaticky, a subjekty, kterých se zastropování týká, nemusí podávat žádné žádosti.

Zákazníci, kteří mají ve smlouvě sjednanou nižší cenu elektřiny a plynu, než je nově stanovený strop, budou hradit beze změny tuto sjednanou cenu. Dokud tedy bude tato sjednaná nižší cena platit, zůstane smluvní vztah na základě smlouvy o dodávce nebo sdružených službách dodávky elektřiny či plynu nedotčen.

Vzhledem k tomu, že zastropování cen energií je aktuální a dynamické téma, lze očekávat jeho další vývoj. Momentálně probíhá také plánování zastropování cen plynu pro podniky v Německu, a to na úrovni 1.700,- Kč za MWh až do výše 70 % průměrné roční spotřeby. Taková situace by mohla ohrozit konkurenceschopnost českých firem, protože jak bylo uvedeno výše, pro ně bude cenový limit vyšší. Pokud tedy bude tato forma podpory v Německu přijata, je možné, že dojde i v České republice k další úpravě podmínek stanovení cen či výše cenového stropu.

Smlouvy na dodávky energií

Nařízení vlády kromě zastropování cen energií zavádí také kontraktační povinnost. Vztahuje se na dodavatele poslední instance, kteří budou mít povinnost nabídnout smlouvu na dodávky energií za zastropovanou cenu zákazníkům, na které se stanovení cen vztahuje, a kterým se nepodaří uzavřít smlouvy na dodávky energií s jiným dodavatelem. To znamená, že všichni odběratelé, na které se vztahuje zastropování, budou mít nárok na uzavření smlouvy na dodávky energie s dodavatelem, a to za maximální cenu, kterou stanovila vláda. Dodavatelé poslední instance jsou na českém trhu stanoveni tři pro elektřinu a tři pro plyn dle určených distribučních území. Jedná se o subjekty, které mají v zákonem stanovených případech povinnost dodávat zákazníkům elektřinu a plyn za stanovené ceny a k jejich využití může automaticky dojít například v případě úpadku dosavadního dodavatele

zákazníka, či se může jednat o pojistku pro malé zákazníky a domácnosti, kteří nenalezli jiného dodavatele.

Na základě související novely energetického zákona budou mít spotřebitelé možnost také snadněji vypovědět smlouvu, která obsahuje ceny odvozené od vývoje na burzách (tzv. spotové ceny). Jedná se o ustanovení, které se uplatní výlučně pro spotřebitele a bude se týkat smluv na dobu určitou i neurčitou. Spotřebitelé jsou nově oprávněni vypovědět závazek z těchto smluv s jedno-měsíční výpovědní dobou, která počíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po doručení výpovědi dodavateli elektřiny nebo plynu. Zároveň je stanoveno, že se nepřihlíží k ujednání, které opravňuje dodavatele elektřiny nebo plynu změnit sjednanou cenu dle vývoje na burzách bez výslovného souhlasu spotřebitele.

Závěr

Zastropování cen energií je způsob částečného řešení mimořádné situace na trhu s elektřinou a plynem pro řadu subjektů, zejména pro domácnosti, malé a střední podniky, či poskytovatele veřejných služeb. Ceny energií budou těmto subjektům stanovovány na základě nařízení po celý rok 2023 a v případě potřeby bude možné účinnost nařízení i dále prodloužit.

Stále však nebylo přijato dlouhodobé a systémové řešení energetické krize na evropské úrovni, jehož zavedení je žádoucí.

Tento článek byl sepsán dle aktuálního stavu ke dni 25. 10. 2022.

Mgr. Kateřina Roučková,
advokátní koncipientka

JUDr. Tadeáš Petr,
partner

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park

Sokolovská 668/136d

186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700

[1] Zákon č. [287/2022](#) Sb., kterým se mění zákon č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [265/1991](#) Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Nejvyšší měsíční hodnota odběru elektřiny se stanoví jako nejvyšší hodnota ze skutečných měsíčních hodnot odběru v odběrném místě v kalendářním měsíci, který se označením shoduje s kalendářním měsícem, pro který se nejvyšší měsíční hodnota odběru zjišťuje (tzn. při zjišťování nejvyšší měsíční hodnoty pro leden 2023 se vychází z hodnot v lednu 2018, lednu 2019, lednu 2020, lednu 2021 a lednu 2022).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [10 otázek pro ... Michala Kunu](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Rovné odměňování a transparentnost mezd: nové povinnosti zaměstnavatelů](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)